

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANIGAJX JA GALACIHT JAA'Y

Ku ja Pablo tnijayi pøn tjanchja'widip ja nwindsøn'ajtim Jesucristo yja' jam Galacia

¹ Øts idø'øn Pablo'ajtp, nwindsøn'ajtim ngudanaapy, niþøn jaa'y ø tø xkakexy, ja Jesucristoxi ø kø'øm tø xpikta'aky møøt ja Dios Teety pøn ja nwindsøn'ajtim kø'øm tø yikjujkpyikyiyi jøp oo'kpi y'agujkpy.

² Ixyamts øts møøt níduki'iyi ja nmigu'uk janchja'wibitøjkti, meets ndanijayi ya'at nøky mäjaty xpadumidi ja nwindsøn'ajtim yja' jam Galacia etjotp.

³ Paat meets ja øy'ajtin ja kunuu'kxin midi ja Dios Teety yajkpy møøt ja nwindsøn'ajtim Jesucristo,

⁴ pøn nagiyajkiyøø jøts adøm nbøky ja xku'o'jkandi jøts kidi ja axøøkpi tsinäa'yin mibaat xmimadaajkyindi midi yikpatp ya naæxwiiñ, tøxi ja Dios Teety jade'en kø'øm ttanibiktäagi.

⁵ ¡Tu'ugyi ja Dios myøj'ajtin ndamiguy'ejxit xemikøjxp! Jade'ents idø'øn ja yjatt.

Ka'ap ja jadu'uk abiky midi tnigajpxp ja yiknitsoojkin

⁶ Tyimñigyumaap ø nnayjawiyi ku meets pojñin xmajtstutkojmi ja Dios, pøn meets kø'øm tø mwäamiñidi tø mwäadsøyidi ku ja Cristo xpa'ayonajxyindi, jøts meets ja janchpi nitsoojkin xijy xpabiky, ja wenkpidam ja'.

7 Ka'ap idø'øn ja wenkpi nitsoojkin ya jadu'uk y'ity. Yide'en idø'øn yjaty, jaa dø'øn ja'a'y pøn meets nugo mjanchja'a'midip, ja Cristoxi dø'øn ja ñitsoojkin yjayiktigatswañdip.

8 Tøxi meets tu'ugyi ndukmadøy ja janchja'win, kuts wyinaty pøn nidu'ugin tyiktigatswa'añ midi øøts jawyeen tø n'uknigajpxy, møkts idø'øn ja Dios ty'a'ambøkit, jøts moj ayo'on tyukpaqadit wan tjapøni ku ttu'undit jade'en, o njadyimyja'øtsi uk yjadyimdiroskugajpxy'ajtpi, ku wyinaty ja wenkpi janchja'win tpikta'akwamidi sam muum ixyam yjawi ttunwa'andi.

9 Ixyam meets ndukja'myatskojmid: Pøni jaa pøn ja wenkpi ixpojkkin mdawindaayiwyajnidip, paat'ajtiyip ja'ñigida'agiyit ja Dios myøj'ayo'on.

10 Ti øts idø'øn jade'en xijy xyikwamp ku øts idø'øn jade'en nwaa'añ. Ja' øts idø'øn xijy ndsøjkpy jøts øts ja ja'a'y kuwaní xtyimgyupøkt jøts øts ja kuwaní xtyimdyakajxa'aktit uk kuwaní øy nayıde'en xtyimgyupøkt ja Dios? Pø ka'axi, ku øts ja jeexyip ja'ayi nugo nda'ødyøki ya naaxwili'ñit ja'a'y wyingujky, ka'ats øts ja Cristo jeexyip x'uktumbi'ajtni pø ja'axi ø tu'ugyi tø nnadyamiyøxyiyi.

Sudso ja Pablo tyøjkiyii'ñ kudanaabyi jøts ja tku-danit ja nwindsøn'ajtim

11 Nijawi meets ya'at, migu'uktøjkti, ku yø nitso'ok'ajtin midi ø nnigajpxy, ka'ap ja'a'y yø twinmaa'ñi.

12 Kø'øm øts idø'øn ja Jesucristo yø tø xuknijawi. Kidi mee mwaa'añ ku øts yø øy pøngapøn ja'a'y tø xuk'i xpiky.

13 Tø meets idø'øn ja kajpxy ja madya'aky xnijawidi sa øts y'ijty njaa'y'aty ku øts ja chinqa'yin nbaduujnidì ja israelitøjkti. Mnija'wip meetsmi sa øts idø'øn y'ijty awa'an'ampy njemduñ ndeduñ pøn ja Dios tjanchja'widip jøts ø nyikudigøøwyä'andi.

14 Øts idø'øn y'ijty ja israelit jaq'y chinqa'yin jawaani ka'pxy nbadumpy nika'ap øts ja nmiyaaktøjk ni tu'uk pøn jade'en kyamajada'aky sam øts. Jabi ja'ats øts idø'øn y'ijty n'amip njootpip ja møjaa'dyøjk chinqa'yin.

15 Tigajts øts ndsinqa'yin. Ka'anim øts wyinaty ya naxwiiñ ngaxi'iky ku øts ja Dios wyinajty tø xwi'ejxni xwigoni, pya'ayo'owingøjxp øts idø'øn tø xwaqadsøy. Ku ja xøow ja jumøjt tpajtysam ttanibiktajkiyii'ñ,

16 xjats øts idø'øn xuk'ijxy xuknijawiyii'ñ ja y'U'nk, jøts ngajpxyø'oyit ja nitsoojkin madya'aky ma pøn kya'israelitja'yidi, pøn tkanija'widipním ja nwindsøn'ajtim Jesucristo. Kuts idø'øn ya'at jade'en yjajty, nipøn øts idø'øn nga'ats'ixy nga'ats'amidøy,

17 ni nganijkxy øts jam Jerusalén ma jam pøn ja kudanaqa'yin jawyeen tpadøjkidyøø. Tiy øts idø'øn ne'egi ndyimñøjkxkøy jam Arabia etjotp, jamts ø nwimbijty jøts ø nja'jty jam Damasco.

18 Kyidigøøk jumøjtnim ø nnijkxy jam Jerusalén; winets øts ja Pedro ojts nminabyaadyiyi jade'en'ampyts øts ja n'ijxy'aty, makmojkx xøow øts ja jam nmøøtsinqaay.

19 Ni tu'uk øts ja nga'ejxtøø jadu'ukpi kudanaabyidi, ja Jacobo øts ja'ayi nbajt, ja nwindsøn'ajtim y'uch myigu'uk.

20 Y'ijxpy ñija'wip ja Dios ku ya'at tyiyi yjanchi midi meets ndanija'ayip. Ka'ap ø nugo ndaqbyaaty.

21 Kuts idø'om jade'en y'uknajxy, jamts ø ndsø'ñ jøts ø nnijkxy jam Siria etjotp jøts jam Cilicia nayide'en.

22 Ka'ap øts y'ijty x'ijxyidi adøm nmigu'uktøjkti midi tjanchja'wimyidip ja Cristo jam Judeit etjotp.

23 Ja'ayi dø'on ja y'ijty tmadowdi ja kajpxy, ku ñømidí: "Ja' pøn y'ijty tkamaa'kxp ja janchja'wibitøjkti ja Cristo yjaq'y, ja' ixyam kø'om tnigajpxnip øy tsuj ja Dios kyajpxy ja Dios myadya'aky yam ja y'ijty t'ukyikudigøøwyäñ."

24 Tyamigunuu'kxyja'widip idø'on ja Dios ja' ku øts ja ndsinaaq'yin tø nyiktigach.

2

Ku ja Jesús kyudanaabyi tkupøkti ja Pablo jøts ja nayide'en tyu'unt

1 Kyimakmajkts jumøjt øts jadigojk nnijkxy jam Jerusalén møøt ja Bernabé, jøts ø nayide'en nbawaqay ja Tito.

2 Paty øts jam nnijkxy ku øts ja Dios xuk'ijxy jøts øts jam nnøjkxy. Jøts øts jam møøt amaa'tsk ngajpxy nmadya'aky pøn idø'øn jam tnigubajk'ajtip ja kudanaabyitøjkti Jerusalén. Jøts nduk'ejxtøø nduknija'widyøø sa øts idø'øn ja nwindsøn'ajtim y'ixpøjkin nnankyl'ijxyi pøn tkanija'widip pøn ka'israelit ja'a'dyi. Njøpjä'wip øts ja' ku øts ja jotmøñ xkagupøktit paty øts ja jade'en nnigajpxy jøts øts ja ndunk nugo kyanaxt midi øts jam wyinaty ndumpy.

³ Xpudøjkidits øts ja'. Niți nisa ja Tito kyayiktuuñ, ka'ap ja ejxpajt ñe'kxkøjxp yikpiktaqky sam ja israelit jaq'y ttsøønidì.

⁴ Ka'ap øts ya'at jeexyip ngajpxpaaty sa ja Tito yjajty kuk idø'øn kyanøjkxti ja ejxpí ja kowbi jøts tmadyaq'akwidettit mabaat adøm idø'øn nga'ukpadu'unindì ja mojaal'byi kutujk midi ja Jesucristo tø xukniwaaqchim ku møøt n'ijtyim. Ja' idø'øn ja chojktip jøts adøm nbaduujna'andit ja myajaa'byi kyutujk sam ja israelit jaq'dyi.

⁵ Nijuuni øots ja ngayikmøjtøki jøts ka' meets xwinma'aty ku ja'ayi ejxpajtingøjxp yikpiky ja yiknitsoojkin. Jaa ku øø ndsøky jøts meets tiy xmøøt'ajt'ettitnim ja winmqa'ñ sa ja yiknitsoojkin nbaajtyim.

⁶ Niți nisa øts ja xkanimaadyi pøn jam tnigubajk'ajtip ja kudanaabyitøjkti pøni sa øts ndunkjøøjp nyikyø'øy; øy ja yjamøjwindsønidì tuknax øts ja møøt nnayja'wiyidi, jabi tum jade'enxi adømdi Dios wyingujkp.

⁷ Ka'ap øts ja wenk ana'amín ja x'ukmøøñidi, jabi yja'gyukidixi ja' ku øts ja Dios kø'øm tø xanipiky jøts øts ja nitsoojkin ayuujk ngajpxyø'øty ma' pøn kya'israelitjaq'yidi, sam ja Pedro yiktanipøjkmi nayide'en jøts nay ja'abi ayuujk tkajpxyø'øty jam israelit jaq'yotp.

⁸ Nayide'en øts ja Dios myøk'ajtin kudanaabyi tø xpiktajkmi jøts øts ngajpxwa'kxit ja y'ayuujk pøn ka'israelit jaq'dyi sam ja Pedro tø yikpiktajkmi kudanaabyi jam israelit jaq'yotp.

⁹ Patyxi dø'øn ja Jacobo, ja Pedro jøts ja Juan pøn tnigubajk'ajtip ja kudanaabyitøjkti tja'gyukidi ku øts ja Dios tø xmø'øy ja øy'ajtin jøts ja yja'

tn̄nky'ejxit. Ojts øots n'ukyikøp̄atni møøt ja Bernabé, jade'en'ampy ja jade'en ttundi jøts ku øots ja xmigu'ukwā'qñ jøts ku ja t'øyjəwidi jøts øots ndunk øy nyiknāxt jam ka'israelit jaā'yjotp, yam ja nayide'en ja tyunk tyikyø'ømyidi jam israelit jaā'yjotp.

¹⁰ Ja'ayi øots idø'øn x'amidowdi ku øots nximija'myajts'ett ja israelit ayoobitøjkti. Ya'ats øts idø'øn ne'egi nbadun'ijtpy, ka'ap øts yø'øbi w̄inmāq'ñ n'ixmach.

Ku ja Pablo twindsø'øy ja Pedro jam Antioquia

¹¹ Ku øts jam møøt nnabyaqjti ja Pedro jam Antioquiit kajpjotp, jam øts ojts ndawindsø'øy midi jam wyinaty tyumpy, ku ja ka'ap y'øgyaxi'iky.

¹² Ku ja møøt øy tyimy'lukaagyøjy pøn ka'israelit jaā'y jøts ja jaayi tmajtstutkojmi, ja'ayi ku w̄inaagin ja israelitøjk yja'atti pøn wyinaty tø tkexy ja ja'abi jaā'y midi tpadundi'pnim ja møjaa'bysi kutujk ja møjaa'bysi tsināa'yin s̄am ja y'ijty nayide'en tpadumi.

¹³ Nayide'en ttumidi s̄am ja Pedro pøn jaty jam wyinaty ka'israelit jaā'dyi, nayide'en idø'øn ja Bernabé paat ttumi.

¹⁴ Kuts øts idø'øn ja n'ijxy jade'en ku tkabadundi s̄am ja øgyajpxy ømyadya'aky ttanibiktaagi, yide'en øts idø'øn ja Pedro nnimāq jøts n̄iduki'iyyi tmadoomidøø ja janchja'wibitøjkti: “¿Tigøjxp mets ya'at jaā'y xukpadunwā'qñ ja israelit jaā'y ch̄ināa'yin? Pø tøts mets ja kø'øm x'ixmatsni jekyip o mets jam mjadyimyagugajpi.”

Janchja'wingøjxp ñitso'okti ja israelit jaā'y s̄am o pøn jaā'dyi

15 Israelit ja'a'y adømdi ja' ku jade'en tø ngue'exyindi, ka'ap adøm ja pøky nayide'en ndyimyikmajadajkyindi sám ja' pøn ka'israelit ja'a'dyi.

16 Tøts nnija'windi ku ka'ap adøm ja Dios xkupøjkindit ja' wyingujkp ku ja'ayi nbadu'undit ja Moisés kyutujk. Ja Jesucristoxi dø'øn ja yja' njanchja'wimp patyxı dø'øn adøm ja Dios Teety tø xkupijkyindi, kidi ja'agøjxp ku ja Moisés kyutujk nbaduujñindi. Jabi nípønxı kyayikupøkt Dios wyingujkp ku ja Moisés kyutujk ja'ayi tpaduujnit.

17 Ku dø'øn ja Dios tø x'ukupijkyindi Cristo køjxp, jøts adøm ja Moisés kyutujk tø n'awimbejtigyojmandi, ¿ja Cristo adøm idø'øn kø'øm xyiktuu'tigøø'yimp? ¡Ka' yjade'en!

18 Ku øts ndungojmit midi tø n'uk'ixmach, ngø'ømbøky øts ja'.

19 Ka'ap øts ja Moisés kyutujk n'ukyiktuni ja'agøjxp ku øts ja Dios y'øy'ajtin jade'en'ampy ngapaatty; tø nja'gyuki jøts ku ja Dios yja' yikpaatty ku njanchja'want ja Cristo.

20 Ka'ap øts nugo n'uktsinnaañi, tø øts ja Cristo xku'oogi kruskøjxp; ja' øts idø'øn ndu'ump midi ja Cristo y'øyja'wip jaa ku øts ja chinäa'yin ndajuiky'ajti. Janchja'wingøjxp øts ya'at jujky'ajtin nyiknaxy ya naxwiiñ ku ja Dios U'nk tø xjanchøky xjanchpa'ayøy jøts nayide'en tø xku'oogi.

21 Ka'ap øts ja Cristo y'o'jkin nugo nyiknaxwø'añ; kuts Dios ja jeexyip xagupijkyindi ku ja Moisés kyutujk nbadu'unint, niti jeexyip kyawa'añ ja Cristo y'o'jkin, ka'ap ja jeexyip ma tyuñ.

3

Midi nyikmajadaajkimp: ja Moisés kyutujk uk ja nwindsən'ajtim yjanchja'win

¹ ¡Meets gálatas jaq'dyi! ¿Tiku tø mwínmaa'nmya'atti? ¿Jadits ku xka'ukpadunidi ja y'øybi ja tyíibyi, pøn tø myikwínmäa'ndyigøyidi? Jabi tøxi meets ka'pxy ndukmadooguixy jøts tø xja'gyukidi ku ja Jesucristo tø xku'o'jkindi kruskøjxp.

² Uk'adsojimbetti meets idø'øn ya'at: ¿Sud'so'ampy meets idø'øn ja Dios Teety ja y'Espíritu Santo tø mmø'øyidi, ku ja Moisés kyutujk xpaduñidi, uk ku ja tø xmibøjkti ja yiknítsokpi ayuujk midi øots tø nnigajpxy?

³ ¿Tiku xkaja'gyukidi? ¿Sa tø mwa'andi, jade'en idø'øn xijy jawaani mjanchja'win myøjidit ku xpadunwa'andi ja Moisés kyutujk?

⁴ ¿Ti nugo meets jadi'iñi xyiknaxwa'añ ja m'ayo'ondi ku myikjemduñi myiktedundi ku ja mjanchja'win x'ukyiktso'ondajktøø? ¡Ka'ap jade'en pyaat'atyi, myiktunkpatpy meets ja ndijy ku kawine'en tø m'ayowdi!

⁵ Kuts ja Dios Teety ja y'Espíritu Santo tø mmø'øyidi jøts ja x'ejxiyidi ja myøk'ajtin ku ja tnønky'ijxyiyi ja ijxyimbi ka'ijxyimbi, ¿tigøjxpts ja jade'en ttuñ? ¿Ja'agøjxp ja ttuñ ku meets ja Moisés kyutujk xujni? Pø ka'axi, pø ja'agøjpxi ja ttuñ ku tø xjanchjawidi sã øots tø nnigajpxy.

⁶ Ejxpajtingøjxp idø'øn ja n'apteety'amøj Abraham ku ja tjanchja'wiyii'ñ ja Dios, ja'ayits Dios ja tagupøjkiyøø. Ka'ap ja ja'agøjxp yikupijky pøni ti ødyunk ja tyuun.

⁷ Paty meets idø'øn xja'gyukidit jøts ku ja Abraham ñamyayi ja' t'apø t'oki pøn ja janchja'win nayid'en tmøøt'ajttip sám ja ojts tmibiky ja Dios.

⁸ Wìndil'ixyip idø'øn ja Dios ttukmadowni ja Abraham sa yikjaadyaañ jap nøkyijxpy jøts ku yide'en wyaañ: "Tuki'iyyi ja naajx ja kajp ja kunuu'kxy'ajtin tpaattit ku øts xjanchjawidit sa mets tø xunjøpi." Paty ja Dios jade'en wyä'añ ku ja janchja'wingøjxp tkupøkt pøn ka'israelit jaa'dyi.

⁹ Jade'ents idø'øn pøn ja Cristo tjanchja'widip, nayide'en ja kunuu'kxin ja tpaatti sám ja Abraham ja kunuu'kxin yikmøøy ku ja Dios ja tjanchja'wiyii'ñ.

¹⁰ Pøn tyimyjabadunwàndip ja Moisés kyutujk jøts ja jade'en ñits'o'oktit, tø Dios ja ttanibiktaajkiñi jøts ja yik'ayo'onmo'odit. Jabi yide'enxi dø'øn ja Dios kyutujk wyä'añ jap nøkyjøtpy: "Pøni pøn tuki'iyyi tkabadungøjxp ya'at kutujk midi yap tø yikjaadyañ, paajtidip ja møj ayo'on ja' midi øts tø ndanibiktaagi."

¹¹ Ja'gyukits idø'øn tyañ ku ja Dios ka'ap tkupiky pøn wyinaty ja'ayi tø tpaduñ ja Moisés kyutujk, jabi yide'enxi ja Dios ñøky wyä'añ: "Pønts ja Dios wyinaty kyupijkpy janchja'wingøjxp, jujky'ajtti pts ja' xemikøjxp."

¹² Ka'ap ja Moisés kyutujk yïknitsø'øky janchja'wingøjxp, yide'enxi ja wyä'añ: "Pøni pøn tuki'iyyi tpadungøjxp ya'at kutujk, ja'ayi ñits'o'ok'ajtp."

¹³ Tøts ja Cristo xukniwajchim ja ayo'on sám ja Moisés kyutujk ttanibiktaagi pøn ka'pxy tkabadundip. Yide'en'ampy tsoo ku ja Cristo møj poktyumbi yiktijy jøts jade'en kø'ømdsøky

tpatwa'jkiyii'ñ ja møj ayo'on midi adøm xjapaat'ajtindip, jabi yide'enxi ja Dios ñøky wya'añ: "Pøn jam yikudiipy kipkyøjxp, møj poktyumbi ja'!"

¹⁴ Paty idø'øn ja Jesucristo y'ø'jky kruskøjxp jøts ja kunuu'kxin tpaattit pøn ka'israelit ja'a'dyi nayide'en sám ja Abraham ja Dios ojts ñii'mxyiyi; jøts jade'en adøm niduknañ nbøajtindit janchja'wingøjxp ja Espíritu Santo midi ja Dios Teety tø tni'adsowi.

Ka'ap ja Moisés kyutujk tyik'amutski ja may'ajtin midi ja Dios ñi'adso'owi

¹⁵ Meets migu'uksiøjk, ku dø'øn n'ukpiktaqajkint ku tigati n'ukajpx'ø'yint n'ukajpxpaajtint, kuts ja yikjaadyañ, kuwaní dø'øn ja yikpadu'unt, sa tø wyinguki ka'ap ja pøn tyiktigatst.

¹⁶ Kuts ja Dios Teety ja may'ajtin tmøøwya'añ ja Abraham, nayide'en ja tmøøwyaamí jadu'uk ja ja'a'y midi ja y'apip y'okip pøni wine'en ja tø ñajtska'axyini. Sam ja Dios ñøky wya'añ: "Tu'ukpi ja'a'y ja', ka'ap ja ñamayidi." Ja'ats idø'øn Cristo'ajtp.

¹⁷ Yide'en øts idø'øn ja ja'gyukin nyakwa'añ: Ja may'ajtin midi ja Dios ja Abraham ojts tyami'awaniyi, ka'ap ja mibaat niwine'enin tyiktigajch ja Moisés kyutujk midi meen ix'oojk maktaxk magø'pxy ja ee'pxmajk jumøjtnim.

¹⁸ Kuts ja Dios ja myay'ajtin jeexyip kuwaní xukpadunwa'añin ja Moisés kyutujk, ¿ti may'ajtin idø'øn ja jade'en? Yide'en'ampyts idø'øn ja y'øyí ku ja Dios ja jadi'iñi ttamay'atwa'añ ja Abraham.

19 ¿Tigøjxpts idø'øn ja Moisés kyutujk nyikmø'øyim? Paty idø'øn ja ix'oojknim yikpiktaajky tø wyinaty tn'iadso'owiñi ja may'ajt jøts ja jaa'y niduki'iyi tnijawidit midi idø'øn pøky'ajtp. Jaayi tyuñ kunim yja'aty ja Abraham y'apu'nk pøn nayide'en ja may'ajtin yiktami'awa'qaniyii'ñ. Ku ja Dios ja kyutujk tyajky, ja ankilistøjk ja tyamigaxiyii'ñ jøts ja Moisés ja ttagidøkidit, jøts ja ttuk'ext ttuknijawit ja jaa'y.

20 Ku ja Dios ja may'ajtin tmøøwya'añ ja Abraham, ka'ap ja ankilistøjk ni ja kugajpxtyøjk ja tkayiktuñ, kø'ømyi ja nadyu'ugyi ttami'awa'qaniyii'ñ.

Tigøjxp ja Moisés kyutujk yikpiktaajky

21 ¿Sats idø'øn ya'at nja'gyukant? ¿Ka'ap idø'øn ja Moisés kyutujk møøt ñamyayi ja Dios myay'ajtin? Ka'ap idø'øn yjade'eni, jaa ku ja Dios ja kutujk jeexyip tø tyaky nitsoojkin møøt, ja'ayits ja jaa'y jeexyip yiktagupøjktip, ja'ayi jeexyip yikpadump pøni sa ja tyikutuky.

22 Jabi jade'enxi ja Dios ñøky wya'añ ku adøm njum pøkñiwa'añ n'ejtnandi. Kuts ja Jesucristo njanchja'wint, jade'en idø'øn ja'ayi ja nitso'ok'ajtin nbøajtint midi ja Dios tø tn'iadsowi.

23 Tum ja Moisés adøm ja kyutujk wyinaty tø xnìwa'añanandi ku kyamiñim ja Cristo, pø ka'anímxi ja Dios Teety wyinaty xukja'gyukam ja Cristo yjanchja'win.

24 Ja'abi kutujk adøm y'ijty xuu'wø'añindip xuu'wejtsnindip kunim ja Cristo myiiñ, kuts ja njanchja'wa'ant jade'ents ja Dios Teety xkupøjkindit.

25 Kuts ja Cristo myiiñ, ka'ap adøm ja kutujk x'uk'ana'amnindi.

26 Jabi ixyamxi adøm ja Dios x'u'nk'ajtnindi ku ja Jesucristo njanchja'windi.

27 Ku Cristo køjxp nnøbejtyindi nayide'en adøm ja ndsinq'a'yin nyiknajxyindi sám ja tø tjøptuni.

28 Ka'ap y'ukpaat'ajtniyi adøm nnayjiwejtsandit nnayjigajxandit o pøn y'israelitjaaq'yidi kya'israelitjaaq'yidi, tumbidi yikmidumbidi, sám ja tø'oxyøjkmidi yaa'dyøjkmidi; tu'ukpi jaaq'y adømnidi ku ja Jesucristo nmøøt'ajtnandi.

29 Kuts adøm ja jade'en nmøøt'ajtnant, xjats idø'øn tyimbyaaat'atyiyi ndeety'ap'ajtnant ja Abraham jøts xpaat'ajtindip adøm ja Dios myay'ajtin midi ja ñi'adso'wiyyiiñ.

4

1 Ukja'gyuki meets ya'at: Ku tu'uk ja u'nkteety y'øky jøts ttanipaaty tuki'iyi ja pyikta'aky ja myut-sku'nk, kuts ja tyimy'ukmutskinim ka'anim ja pyaat'atyi tpøkt ja maay øy ja tuki'iyi tjaja'ajtkixy.

2 Jabi kuwanixi dø'øn tjamimado'ot ja y'ejx'etpidi kunim ja yjumøjt tpøatt jøts t'axajit ja tyeety ja myaay.

3 Nayide'en adøm idø'øn y'ijty njajtyindi ku ja Cristo kyamiñim. Tum ja møjaaq'ychinq'a'yin y'ijty nyikmajadaajkyindip øy ja nitso'ok'ajtin tjagamøødi.

4 Kuts ja xøøw ja jumøjt yja'jty, kyajx ja Dios Teety ja y'U'nk tø'oxyøjk ñikøjxp jøts jade'en kye'jxy israelit jaaq'yin, pyadungøjx nayide'en tuki'iyi ja'abi jaaq'dyi ja chinq'a'yin møøt ja kyutujk.

5 Paty ja jade'en myiiñ jøts ja wa'ats'ajtìn xmø'øyindit pøn y'ijty tpadundip ja Moisés kyutujk, jøts jade'en Dios Teety x'u'nk'ajtindit.

6 Yide'en idø'øn ja tnąky'ijxyi ku adøm ja x'u'nk'ajtna'am ku ja tkexy ja Espíritu Santo adøm n'anmija'wingøjxp; jøts møk ja wimqaq'ñ nmøøt'ajtindit ku janch ja Dios Teety ndeety'ajtyindi.

7 Ja Dios Teety adøm idø'øn xtyimy'u'nk'ajtindip, ka'ap adøm nugo midumbidi. Paty adøm idø'øn xtyimbyaqat'ajtyindi ja maay midi ja Dios Teety tø tni'adsowi, jøts midi ja Cristo xmø'øyindip.

Ku ja Pablo tpamay tpadajy ja janchja'wibitøjkti

8 Ka'ap meets y'ijtyip ja Dios Teety x'ijxyi, tum ja awanax agojnax meets y'ijty windsø'jkidip winja'widip, midi ka'ap ja Dios'ajtin tmøøt'atti.

9 Tø meets ja Dios Teety xpøtni, uk yide'en'ampyts idø'øn ne'egi ngajpxint, tø meets idø'øn ja Dios Teety mbøajtniyi, ¿sudso meets idø'øn xkupøjkojmì ja wenk tsinøaq'yin midi niti møk'ajtin niti nitsoojkin kyayajkpy, nayeide'en sam ja mgø'øm ja'adi midi tø xuk'ixmatsti?

10 Jøts ixyam xjanch'ukjøp'ejxti ku ja Dios m'øyjøwiyidit ku x'amøay'attinim ja xøøw ja po', ja xøøw ja jumøjt.

11 A'øy'ampy øts yjøwi njøptsø'øgi ku øts ndunkjøøjp meets køjxp tø wyindigøy.

12 Migu'uktøjkti, tun ja may'ajt jøts xu'undit sam øts idø'øn tø njøptuni ku øts ja israelit ja'a'y chinqaq'yin tø n'ixmajtsni. Kupøjkik øts n'ayuujk, ka'axi meets niyuuni xmidsepwa'añ.

13 Øy meets xkupijky mijawyeen ku øts ja yiknitsokpi madya'aky nnigajpxy øy øts wyinaty njabamä'ayø.

14 Wan øts nbä'am meets mjä'axiigyidi, ka'ap meets xpawojpy. Jade'en meets ne'egi xkupijky säm tu'uk ja Dios y'änkilis tnajtskaxi, uk säm ja Cristo yjawi kó'om tyimyja'aty mä meets jam.

15 ¿Tiku mga'ukjotkujk'ajtnidi? Tyimyøj meets ja mba'ayo'owin xnäñky'ejxøø ku nbamaa'ychinaay. Patyts ø nwa'añ, wanik meets yjawi mgö'omween xtyimyju'jty jödsik øts ja xamay'ajtøø, jøts øts jade'en ndso'okt.

16 ¿Xmidsepwändip meets ixyäm ku øts ja'ayi tø nnigajpxy ja tyibyi yjanchpi?

17 Ja wiñagin ja israelit jaal'y pøn taagyøjxp yik'ixpjktip. Ja'ayi dø'øn ja yjanch'awejxtip jøts meets ja xmibøkt jøts x'ixmätstít ja m'øwyinmaä'ñ midi meets tø ndukmadøy, jøts jade'en ja abiktyuu' xpadøjkiñidit.

18 Ka'ap ja sa y'ejxi ku meets ja møøt mnamyayiyidit, ja'ayi dø'øn tsojkip jøts yikxon ja y'øwyinmaä'ñ y'øy'ixpjkin tnigajpxtit, ejtp jade'en ttu'undit, ka'ap ja'ayi nugu ku meets jam møøt.

19 Meets u'nk meets una'jk, møk meets jadigojk xjanchyikmay xjanchyiktajy. Jaayim øts yø jade'en njawit kunim ka'pxy ja Cristo xpadungøxtit sämdam ja ttsøky'aty.

20 ¡Ok meets jam møøt jeexyip ixyäm, jøts øts øy tsuj ne'egi ndukmado'ot ya'at wiñmaä'ñ; jabi ka'axi øts ja ayuujk n'ukpätñi pø sudso meets njanchñijayit!

*Ja Agar jøts ja Sara ñikøjxp ja ejxpajtin
yikajpxpidsimy*

21 Meetsti, pøn ja Moisés kyutujk tpadunwajnidip, nìgajpx meets sa dø'øn wya'añ ja'abi kutujk.

22 Pø nømpxi ja wya'añ ku ja Abraham namajtsk ja y'u'nk tpajty: tu'uk ja tumbi tyik'u'nkpajty midi nitøøky'ejtnip, jøts jadu'uk ja kyø'øm nidø'øxy yja'.

23 Ku ja nitøøky tø'øxy y'u'nkpajty nayide'eñim ja tpajty sam o pøn tø'øxyøjk, jøts ku ja ñidø'øxy ja y'u'nk tpajty kidi nugojip ja jade'en yjaty ø ja Diosxi y'ayuujk jade'en ka'pxp sam ja wyinajty tø tn'iadsowi ku ja tø'øxy y'u'nkpaaatt møjaal'gyijxñim.

24 Ejxpajtin øts idø'øn ya'at nbikta'aky. Ja namajtskpi tø'øxy wa' idø'øn ja kyudanaadyip ma-jtskpi ja pudøjkin sa ja Dios tø ttanibiktaaqgi. Midukpijk, ja Agar idø'øn jade'en sa ja Moisés kyutujk, ja' midi yikmøøy jam Sinaí kojpkøjxp. Pøn ya'atpi kutujk ja'ayi tpadundiip ka'ap ja ñitso'oktit.

25 Kyudanaapy ja Agar nayide'en ja Jerusalén kajp midi ixyam ñajx'ajttip ja israelit ja'a'dyi ma dø'øn wya'añdi ku ja nitso'ok'ajtin yikpaatty ku nbadu'unin ka'pxy ja Moisés kyutujk. Pøn jade'en tpadundiip jade'en ñamyayi pyidsimy sam ja tø'øxy midi nitøøky'ejtnidip. Yikmajadaktip idø'øn ja' ja'abi kutujk.

26 Ma ja tsajpjotpit Jerusalén jam ka'ap ja Moisés kyutujk jam tyuñ, jamts adøm idø'øn xpaat'ajtyindi.

27 Jabi ja'axi dø'øn ja Dios kyajpxy tyijpy ku yide'en yap nøkyijxpy wya'añ:

Mets tø'oxyjk nøy,
 mbaat'ajtiyip mxonda'akt ja'agøjxp ku
 xpaatwa'añ ja m'u'nk.
 Jotkujk mnayjawiyt o mets nijuuni xjagapaaty
 xjaga'ijxñim m'u'nk.
 Øy ja minyaq'y tø waani mja'atsmajstu'udyi,
 wimbetp ja jadigojk jøts ja m'u'nk may
 xpaatt,
 yam ja jadu'ukpi tø'oxyjk niqa'ap jade'endi.

²⁸ Migu'uktøjkti, ni'adsowigøjxp adøm ja Dios
 x'u'nk'ajtyindi nayide'en sám ja Dios ja Isaac
 tn'iadso'wiyii'ñ midi ja Sara y'u'nk'ajtpy.

²⁹ Jade'en sám Ismael, ja nitøoky tø'oxy
 y'u'nk, tmidsepwan'ijty ja Isaac, midi ja Sara
 myajnk'ajtpy, nayide'enim ixyam ku adøm
 xmidsep'atwan'ijtyindi ja jaq'y pøn ja Dios yja'
 tkajanchja'widip, yam adøm ja Espíritu Santo ja
 myøk'ajtin xyikjujky'ajtyim.

³⁰ Yide'en idø'øn ja Dios ñøky wyq'añ: "Jigax ja
 nitøoky tø'oxy mørøt ja y'u'nk, jabi ka'axi pyaat'ati
 nay ja'abi maaqy midi ja Sara myajnk paat'ajtiyip."

³¹ Jade'ents migu'uktøjk idø'øndi, ka'ap
 adøm idø'øn ñamyayi x'u'nk'ajtyindi ja nitøoky
 tø'oxy, ja Abraham idø'øn ndejint ja ñidø'oxy
 ndaak'ajtyindip, ja'agøjxp ku ja Dios tu'ugyi
 yikjanchjawi.

5

*Mimøk'atti pøn mnits'o'ok'ajtin
 mduk'ixmatswajniyidip*

¹ Tø adøm ja Cristo xukmajtstuujtyindi ja Moisés
 kyutujk, ka'ap adøm ja xukja'ajtnandi. Ejx'ettits ja
 nitsoojkin midi ja Cristo tø xamidsøjkyin.

² Madowdi yikxon. Pøni mdamøk'atwändip ja m'ejxpajt midi ne'kxkøjxp, ja Cristo meets idø'øn ja ñits'o'ok'ajtìn mgayikmøjtøjkìyidip.

³ Ixyäm meets ndukjà'myech jadigojk ku ja'abi jaal'y pøn ja ejxpajt tkupøjkp ñe'kxkøjxp, kuwaní dø'øn ja Moisés kyutujk tyimbyadungøjxit. Kuts jade'en tkatu'unt, ja kudigø'øyin idø'øn ja pyaatp.

⁴ Jam meets wínqagin wínmay ku ja Dios ja xagupøjkint ku yikpadu'unt ja Moisés kyutujk, ja Cristo meets idø'øn ñamyayi abiky mbiktäknip jøts ja Dios Teety chojkìn ja pya'ayo'owin x'ixmajtsidi.

⁵ Jabi adømxi nmøøt'ajtyindip ja jøp'ejxin ku ja Dios Teety xkupøjkindit jade'engøjxp ku ja Espíritu Santo xpudøjkindit jøts ku njanchjà'windit ja nwindsøn'ajtim Jesucristo.

⁶ Kuts ja nwindsøn'ajtim tu'ugyi nmøøt'ejtindit, wan ja ejxpajt tyikmøøt'aty tkayikmøøt'aty ne'kxkøjxp, niti ja kya'ukwanit. Kuxi ja Cristo njanchjà'want ja'axi tump, jøts ja'agøjxpxi adøm nmigu'uk tum ja øybì ndamidsøjkyim.

⁷ Øy meets tø m'uktso'onda'aky jawyeen. ÆPønts idø'øn tø myikwínmaaq'nmyaq'adyidi ku xka'ukpadunidi ja tyiibyì ja yjanchpi midi ja Cristo yja'ajtpy?

⁸ Jabi ka'axi ja Dios Teety jade'en mduñidi midi tø mmø'øyidi ja ñits'o'ok'ajtìn Cristo køjxp.

⁹ Pø yikniija'wipxi ku tu'ukpi jaa'l'y ne'egi namay tyikwínmaaq'ndyigøy ja myigu'uk.

¹⁰ Dios køjxp øts ja jøp'ejxin nmøøt'aty ku meets jadigojk x'awimbettit midi jawyeen tø nduk'ixpøkti; pøn meets idø'øn myikwínmaaq'ndyigøøwyajnidip, ja' idø'øn ne'egi

møk ayo'onbaatp øyi yjadyimyapøni.

11 Kuts meets jeexyip ndaguwaní ku ja ejxpajt ne'kxkøjxp ja'ayi tu'ugyi tyuñ ka'ap øts ja israelit jaa'y jeexyip xmidsepwa'ändi xmi'ekyidi. Niți nisā jeexyip kyawä'ändi ku øts ja jeexyip n'agajpxmukixy ku ja Cristo tø xku'o'jkandi kruskøjxp, jøts ku nayide'en tyumiði ja israelit jaa'y y'ixpøjkindi. Tu'ugyi øts ja'ayi nnigajpxy ja Cristo yja'!

12 Pønts meets ya'at tsinaaq'yin kuwaní mdukupøkwajnidip, paat'ajtiyip jøts ja ne'egi kø'om ñankuyudigø'øyiñidit.

13 Migu'uktøjkti, tø Dios mwí'ijxyiyidi jøts ka' kuwaní x'ukpadunidit ja Moisés kyutujk jøts jade'en ja awa'ats'ajtin xpaattit. Ka'ap yø'øbi awa'ats'ajtin xyikwä'ändit ku adøm o tigati ndyimdyu'unandit; ja' ne'egi xyikwä'ändit jøts niçem niyam mnachokiyidit sam nayide'en mnabyudøkiyidit.

14 Ku ya'atpi tu'uk kutujk nbadu'unint, tuki'iyi dø'øn ja ndejint ja Dios kyutujk yikpadunguixy, midi yide'en wamp: "Tsok ja mmigu'uk samedam meets kø'om mnachøkyi."

15 Kuts meets mnachepwä'añidi mnacheplijxyidi, inay'ejx'etidim, kidi meets kø'om mnankwyinmaa'ndyigøyidi jøts mjanchja'win jade'en xkayikwindigø'ödyit!

*Ja ka'ödyu'unin midi ya naxwiin yiktanaxp jøts ja
øchinäa'yin midi ja Espíritu Santo yajkpy*

16 Ya'at meets idø'øn ndukmadøopy: jøts ja mdsinaaq'yin xyiknäxtit sam ja Espíritu Santo

mdamidsøkyidi, jøts jade'en ka' xyikmøj'attit ja ka'øybì midi ya'it tsinäq'a'yìn y'amidøøpy.

17 Ya'atpi ka'øybì midi ngø'ømdsojkingøjxp nbadunwà'añindip, ka'ap ja Espíritu Santo møøt ñamyayiyì. Tum majada'akwandip ja' jøts ka' xuktunwà'añim pøni midi adøm kø'øm njatsøky'ajtyimp.

18 Pøni janch ja Espíritu Santo meets mduu'møøjyidip, ka'ap meets ja Moisés kyutujk m'ukpaqt'ajtniyidi.

19 Nigaxi'iky ja chinäq'a'yìn ja'adi pøn ja ka'ødyu'unin pyadundiip midi ja ne'kx ja kojk y'amidøøpy. Ya'atpi pøky y'agujkpy yide'en ja yujujky'ajtin tyiknäxti: øy ja pøn ya'a'dyøjk tø'øxyøjk møøt ñamyøøt'atyidi wan tja'amajtskidi tka'amajtskidi, tum ja axøø'kpi yigaappi y'amidip yjotpidiip,

20 ja awanäx ja agojnäx wyindsø'jkidiip wyinjä'widip, ja miku' tyunk ja kyamimäqädiip kyami'ejttip. O pøngapøn myi'ekyidi, ja'ayi tyajotkujk'ajttip ku ja myigu'uk tyikjø'ødi tyikya'axti, øy ja myigu'uk ttami'ekyidi ja ñidsinäq'a'yìn. Øy ja tigati ttatsep'ixa'adi, kyø'øm jotkujk'ajtin ja ja'ayi y'ixaadyip, ja'ayi ja chøky'ajttip jøts ja wenk winmaa'yingyøjxp abiky ñabyikta'agiyidit.

21 Tyami'ama'at'ajttip o tigati ja myigu'uk, yikja'a'y'oo'k yikja'a'gyudigøøky tyunk'ajttip, ja amu'uky'ajtin kawindiy'ajtin yikmajadäktip. Tum yø'øbi axøø'kpijøtpy yigaappiøtpy idø'øn ja chinäq'a'yìn tyiknäxti. Ixyam meets ndukja'myech jadigojk, pøni pøn ya'atpi tsinäq'a'yìn ne'egi tpadump niwindem xøøw ja tkapaattit ja Dios

kyutujk mä ja yjaa'y ttanitanit.

22 Ku ja Espíritu Santo ndsinäq'a'yin xuu'mø'øyint, wînets idø'ön wyîngaxi'lïky ja tsojkin ja pa'ayo'owin nixem niyam, ndaxondaajkindip ja Dios, jøts ja øy'ajtìn nmøøt'ajtint, njä'gyujkandit nduda'aky'ajtint, n'amigu'ukjaa'y'ajtint, n'øyjaa'y'ajtindit, jøts ja windaqay'ajtk ngayiktu'unindit,

23 nmiyujy'ajtindip ja nmigu'uktøjkti jøts ka'ap ja ngø'om ja' nyikmajadaajkindit. Niñä niwindem, niti kutujk adøm xkadatiidyu'unint yø'øbi øyjaa'y'ajtk.

24 Pøn ja Cristo ja'ajtiyidip, tø dø'ön ja ñamyayi tkrustsumgøjxnidi tuki'iyi ja ka'øyjaa'y'ajtìn midi yikmøøt'ajtp.

25 Pø tødam adøm ja Espíritu Santo ja jemchinäq'a'yin xjanchmø'øyidi, ðtits ku adøm idø'ön ja ngamibøjkindit pøni mä ja xuu'waa'waa'qñindi?

26 Ka'ap adøm idø'ön niti nnadyamikajxint, niti nganadyami'ajkiyindit. Jagam jixkø'om n'ixwejtsint ja tamii'amaq'at'ajtk.

6

Nixem niyam nabyudøkiyidi

1 Meets migu'uktøjkti, pøn ja Espíritu Santo yja' tmøøt'ajtkøxiyidip, ku xnijawidit ku nido'uk ja mmigu'uk ja pøky tø myimajada'agyiyi, pa'ayo'owingøjxp meets idø'ön ja xpudøkidit jatyi, jøts jade'en t'awimbetidit ja øybi tsinaa'yin jadigojk. Mdabajaa'ñaxtip ku meets naye'e'en jotmøñ wyinaty ja pøky mmimajadakniyidi.

² Nabyudøkiyidi nixem niyām jøts ni'amuki jade'en xmimajada'aktit ja ka'øybi, jabi jade'enxi dø'øn wyinaty xpadundi sám ja Cristo ja kyutujk tnigajpxy.

³ Pøni jaaxi pøn jaa'y midi tyimñamyøja'wiyip, nugo ja kø'øm ñawyindaay'atyi.

⁴ Niðu'uk niðu'uk adøm idø'øn kø'øm nnija'wandit ku ja ndsinqa'yin nyiknajxyindi øy; kuts øy ñayjawiyit kø'øm idø'øn ja chinqa'yin ja ñadya'ajawiyit, ka'ap ja myigu'uk yja' ttatøjkiyit.

⁵ Kija' adøm idø'øn ndsinqa'yin ngajpx niwajtsin Dios wyingujkp.

⁶ Tabudøkidı ja mbikta'aky pøn ja øgyajpxy ømyadya'aky ñankyejxiyip.

⁷ Kidi kø'øm mnawyindaay'atyidi, jabi ka'axi ja Dios jadi'iñi yiktañ pøn ja nugo taguyatwajnip. Ku tigati n'ukneejpint, nay ja'ayi dø'øn n'ejxmukojmamp nbøkmukojmamp ku ja xøøw ja jumøjt wyinaty tpøtni.

⁸ Nayide'ents idø'øn ja tsinqa'yin: ku pøngapøn ja'abi tsinqa'yin nugo tpaduñ midi ja ñe'kx ja kyojpk ja'ayi y'amidøøpy, ja o'jkin tigø'øyin idø'øn ja wyinaty pyøkmujknip kyonmujknip ku ja tiidyu'unin mye'ent kyida'akt. Pønts jade'en tpadump sám ja Espíritu Santo ñadyamidsøkyiyi, nay ja'ayi dø'øn kø'øm mo'oziyidip ja jujky'ajtin xemikøjxp.

⁹ Ka'ap adøm idø'øn ja xwindsejpindit ku ja øybi tsinqa'yin nnankyejxiindit, ku jade'en ndu'unindit xjats idø'øn nyikmø'øyindit ja kawinmaabyi kunuu'kxin.

¹⁰ Paty meets idø'øn xun'ett, jøts pøngapøn xpudøkidit wijnaja windsojk pøni juuni pyaat'atyi.

Ja'abi jaa'y idø'øn ne'egi mguidyimyja'dyigø'ødyip
midi adøm nmigu'uk'ajtyindip tu'ukpi
janchja'wingøjxp.

*Ku ja Pablo kyajpx'abajtiñi xjats y'ukajpxwejni
y'ukajpxpoo'kxni*

11 Kø'øm meets ixyam yikxon ndyimñijayi sam
idø'øn pyaat'atyi jøts yikxon xja'gyukidit. Ejxti
mabaat øts yø nja'ay myøji.

12 Yø'øbi jaa'y pøn meets mdaguwa'añiyidip ja
ejxpajtin ne'kxkøjxp, ja'agøjxp ja ttundi jøts ja øy
yik'ejxtit yiknimadya'aktit jøts ka'ap jade'en pøn
chep'ejxiyidit chepjawiyyidit ku jeexyip ja Cristo
yja' ja'ayi tnãky'ixpøjkìyidi ku tø xku'o'jkandi
kruskøjxp.

13 Øy ja ejxpajtin ne'kxkøjxp tjamøødidi,
ka'ats idø'øn ka'pxy ko'øm tpadundi midi ja
Moisés kyutujk ñigajpxpy. Kuwaní meets ja
mdukupøkwa'añiyi ja ejxpajtin ne'kxkøjxp, jøts ja
jade'en ja'ayi ñadya'agajpxiyidit ñadya'øyjawiyidit
ku meets ja yja' tø xpadøjkiniyidi.

14 Jøts øts ka'ap ø niti nnadyamikexyiyi, ja'ayi øts
tu'ugyi nmøk'ajtin'ajtpy ku ja nwindsøn'ajtim Je-
sucristo tø xku'oogi kruskøjxp. Paty øts ja yigaappi
naxwii'ñit tsinäqayin nga'ukmøkpiktakni, nika'ap
øts ja nayıde'en xukmimajadakni.

15 Jaa kuxi adøm ja Cristo Jesús møøt
nnamyaaqyindi, niti kyawa'añ pøni jam ja
nmøøt'ajtyindi ngamøøt'ajtyindi ja ejxpajtin
ne'kxkøjxp; ja' idø'øn ne'egi tump pøni tø ja
axøøkpi n'ixmajchindi jøts ja ndsinäqayin tø
nyiktigajchindi.

16 Wan ja tpaatti tkupøkti ja øy'ajtìn kunuu'kx'ajtìn pøn ya'at winmaa'ñ tpadundiþ, jøts møøt ja israelit ja a'dyí pøn idø'øn ja Dios tyimyja'ajtiyidip.

17 Ixyam ø nnigajpxy jøts ka'ap øts pøn xyiktuu'dukt ku nnigajpxt ja Cristo y'ixpøjkin; jab*i*yamxi øts nmøøt'aty ja ejxpajt ku tø nyikwøpy nyiktsiiky ku øts ja Cristo ngudani.

18 Meets migu'uktøjkti, jade'en ø nwa'añ jøts xpaattit xemikøjxp ja Dios kyunuu'kxin. Tiigyajpxy idø'øn, jade'en idø'øn ja yjatt.

**Ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi xukpaajtimp
ja nits'o'ok'ajtin
New Testament in Mixe, Tlahuitoltepec
(MX:mxp:Mixe, Tlahuitoltepec)**

copyright © 1987 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Tlahuitoltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Tlahuitoltepec [mfp], Mexico

Copyright Information

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Tlahuitoltepec

© 1987, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

422dcf73-46a5-5403-b423-8406ed76ac1d